

ELŐFIZETÉS

HELYEN:

Hgy évre 24 koron.
Hgy hán 2 koron.

VIDEKEN:

Hgy évre 28 koron.
Hgy hán 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-haróbaa petit sor egyzer 20 fill.
Mindon következónál 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, december 27.

Sikerrel harcolunk Galiciában és Lengyelországban.

(A szövetséges csapatok tért nyertek karácsony alatt. — Varsót gyengén készülnek védeni az oroszok. — Összeesküvés a cár ellen. — Przemyśl szabadul a körülzárástól.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, december 26.

Budapest, december 26. Tegnap csapataink négy napi vitéz harcok után megkezdett támadásunkat nagy haderővel folytatták és ismét birtokukba vették a krosnoi és jasiói medencéket.

Az Alsó-Dunajecz és Nida mentén a helyzet változatlan. Tomaszowtól délre támadásunk keleti irányban tért nyert.

A Balkán hadszíntéren tíz nap óta nyugalom van, csak a Száva és a Drina mentén folynak újból jelentéktelen csatározások. Bileca vára december huszonnegyedikén a montenegróiak gyenge támadását visszaverte. Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, december 25. A nagy főhadiszállás jelenti a keleti hadszíntérről: Oroszoknak Lovitz melletti hadállásaink elleni támadásait visszavertük. Ezer fogoly maradt kezeink között.

Észak-Lengyelországban, Visztulától északra a helyzet változatlan maradt.

A Visztulától délre támadásaink a Bzura szakaszon előbbre haladtak. A Pilica jobbpartján Tomaszowtól délkeletre támadásunk sikeres volt. Tovább délre a helyzet változatlan. Legfőbb hadvezetőség. (Sajtóosztály.)

Karácsonyi orosz támadások.

Budapest. Északi hadszíntéren arevonalak nagy részén harc tovább folyt. Csapataink Nagyg és Latorca vidékén több támadást el-lenségnek súlyos veszteségeket okozva visszautasítottak. Uzsoki szoros közelében egy határ-széli magaslatot elfoglaltunk.

Galiciában elienséget Lisko irányában to-vább szorítottuk vissza, viszont

Wislok és Biala közt egész nap, karácsonyestén és szent éjszakán át meg épen különös heveséggel folytatták oroszok támadásaikat.

Dunajecz mentén és Orosz-Lengyelország-ban változatlan arevonalakunkon részben tüzérségi harcok folytak, részben nyugalom volt.

Balkán hadszíntéren semmi sem történt.

Ugy északon, mint délen halálával gondol-nak derék csapataink hazájukra, mely oly gazdag karácsonyi ajándékokat küldött nekik. A német birodalom gondoskodását, amellyel a szeretetnek ebben a művében nagy adomá-nyokkal részített, mint szövetséges seregek benső együvértartozásának újabb bizonyítékát meleg érzéssel fogadták. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Sajtóosztály.)

A német vezérkar karácsonyi jelentése.

Berlin, december 25. A nagy főhadiszál-lásról jelentik:

Keleten tegnap a helyzet változatlan ma-radt. Legfőbb hadvezetőség. (Sajtóosztály.)

Kedvező helyzet a Visztula mentén.

Gent, december 26. A Visztula mentén a harcok — mint ideérkezett jelentésekből meg-állapítható — rendkívül hevesen folynak. A helyzet a nagy erővel és halálmegvetéssel har-coló németekre idáig kedvező.

Milanó, december 26. A Secolo jelenti Pétervárról: A Visztula balpartján tovább tart

az ütközet a Bzura és Rawka folyóktól a Nidáig terjedő szakaszokon. A németek rend-kivüli erővel léptek föl Sochaczew és Skier-niewicz között, ahol Varsó felé akarják meg-nyitni az utat. Lengyelországnak azon a ré-szein, amelyet az oroszok visszavonulás köz-ben elpusztítottak, leirhatatlan a nyomor. Min-den élelmiszer nélkül maradt a lakosság, amelyből sokan halnak éhen. A helyzet nap-ról-napra súlyosbodik.

Varsót elhagyták az orosz hatóságok.

Kopenhága, december 26. Péter-vári lapok jelentése szerint a var-sói orosz polgári hatóságok Vilnába mentek.

Berlin, december 26. Varsónak német pilóták által a levegőből történt bombázásáról a Kurj. Lodzki a következőket írja:

— Nyolc napi nyugalom után Varsó szom-baton ismét borzalmas percekét élt meg. Há-rom órán keresztül — reggel hattól kilencig a levegő szakadatlanul reszketett az aláhulló bombák záporától. Számos ház beomlott és mindenhol a sebesültek nyögése, a hozzátar-tozók halálát sirató szerenésétlenek jajveszé-kelése hangzott. Két német aeroplánról körül-belül nyolcvan bombát dobtak le. Az egyes bombák tizennyolc centiméteresek voltak. Kora reggel lévén, az utcákon még alig volt forga-lom, csupán néhány orosz gyalogezred mene-telt épen át a városon, de a katonákban nem esett kár. A bombáktól eltalált házak azonban romjaik alá igen sok embert temettek. A var-sói régi lengyel királyi palo-a terrasán egy alázuhant bomba a lengyelországi orosz kor-mányszóság egyik magasrangú hivatalnokát is megölte.

Orosz magyarázat a helyzetről.

Krisztiania. A Daily Mail pétervári tudósítója jelenti:

— Egy hét óta a német és osztrák-magyar csapatok három oldalról tá-madják az oroszokat. Jelenleg azonban már csak az egyik oldalról folyik a támadás és az oroszok helyzete így je-lenleg javult (?) Nikolajevics Miklós nagyherceg a szent színódushoz inté-zett táviratában azt a véleményét fe-jezi ki, hogy az orosz hadsereg ellen-ségeit rövid idő múlva visszavonulásra kényszeríti. Az osztrák-magyar csapa-tok offenzíváját megállították (?) és Bukovinában már egyetlen osztrák-ma-gyar katona sincs. (Trónörökösünk te-hát pár nap előtt alighanem orosz ka-tonákat látogatott meg Bukovinában?) A németek azonban még lankadatla-nul folytatják kísérleteiket, hogy Var-sónál áttörjék az orosz vonalat és Kra-kótól távolítsák (?) az oroszokat.

Amsterdam. A Daily Mail jelenti Pétervárról: Magától értetődik, hogy az oroszoknak Sochaczewig visszavonu-lása együtt járt Petrikau kiüríté-sével. A visszavonulás különben kizá-rólag a kedvezőtlen terepviszonyokban leli magyarázatát, mert az orosz sereg Lovicz és Lemberg között olyan fron-ton állt, amelyhez a front mögött levő mocsarak miatt nehezen lehetett a mu-nició és ember-pótlásokat eljuttatni. Sochaczewnél ellenben nagyon jó tá-maszponton nyertek a védelemre az oroszok. A Bzura magas partjai ugyan-is itt az egész környéket uralják. Ezen-kivül röghasználhatják a Raavka fo-lyót is, amely Lovicz és Sochaczew

közt ömlik a Bzurába. Jelenleg tehát az orosz front a Visztulától a Bzura keleti partján a Rawka-torkolatig és onnan a Rawka mentében Rawaig ér, ahonnan egyenesen delfelé Opotsnoig irányul. Opotsno harminc angol mért-földnyire van Petrikautól.

Opotsnonál újabb front-áttörés fenyeget.

London: A Times az északi harctéren a helyzetet így ismerteti:

— Az orosz csapatok eredményesen tartóztatják fel a német és osztrák-magyar csapatok erős és hirtelen előrenyomulását a Kárpátokon át. Mindamellett nyilvánvaló, hogy az oroszok úgy Galiciában, mint Déllengyelországban meglehetősen távol állnak Krakótól. Ezeknek a hadmodulatoknak a jelentősége még ki fog tűnni. A németeknek nem sikerült bekeríteni az északi orosz szárnyat. Eddig nem tudták megtörni a Kárpátoktól északra kifejtett orosz ellentámaszt és nem sikerült átszakítani a Varsó előtti jól megerősített védelmi vonalat sem.

Bizonyos azonban, hogy arra kényszerítettek az oroszokat, hogy délibb irányban visszavonuljanak. Ha a németeknek sikerül Opotsnonál, vagy másutt áttörni a harcvonalat, akkor a Galiciában harcoló és a Kárpátokban áttörő 170.000 főre becsült ellenség által tenyegtetett orosz seregek helyzete válságossá lehet. Reméljük, hogy ez az eset nem következik be. Lengyelország még jó ideig főhadiszintér marad és az ottani döntéstől függ a háború további lefolyása.

Varsó védelme — másodrangú feladat.

Berlin, december 26. A Berliner Tageblatt írja: A Daily Mail szentpétervári tudósítója, Hamilton Fyfe jelenti lapjának, hogy a németek, osztrákok és magyarok szándéka az, hogy az ellenségnek Krakóra gyakorolt nyomását gyengítsék és Sziléziát s Magyarországot megvédelmezzék a támadások ellen. A szövetségesek ezt a célt a Krakótól délkeletre vitt ütközetrel és Varsó fenyegetésével kísérelték elérni. Az oroszok legfontosabb célja az, hogy Krakót elfoglalják és a német és osztrák magyar hadak között való együttműködést megtörték. A legközelebbi cél tehát Krakó. Varsó megvédelmezése csupán másodrangú jelentőségű. Ezért Varsót aránylag kicsi csapat fogja védeni és az orosz haderő legnagyobb része Krakó irányában igyekszik előrenyomulni.

Hindenburg vasut-háboruja.

Milano. A Perseveranza katonai szakértője, Cabiatti őrnagy írja:

— Az oroszok azt, hogy rosszul készültek a háborúra, soha jobban nem érezhették, mint most. Mert nem elég az, hogy katonák milliói álljanak rendelkezésre: élelmezni, elszállásolni, ruházni is kell a milliókat és az ember-, ló- és anyagvesztéseket gyorsan kell pótolni. Hindenburg győzelmében nem kell valami napoleoni haditényt keresni, ez a győzelem a rendelkezésre álló körülmények rendszeres és alapos kihasználásának és az ezzel párosult magasabb akaratának az eredménye. A német vezérkar, amikor a poseni vasut-hálózatot szervezte, félelmetes fegyvert készített a marsall számára és ez a fegyver kiegyenlítette az ellenfelek számbeli különbözőségét. Hindenburg marsallnak sikerült jelentékenyen kisebb haderőnek a szükséghez kepest elren-

delt eltolásával az ellenséget taktika téren leverni és a szerencsésen átküzdött krízis után a németek a hadtörténelemben az első példáját szolgáltatták a vasut-háborúnak.

Przemysl körülzárása véget ért.

Pétervár, december 26. (Bukaresten át.) A Novoje Rus című pétervári lap tegnapi esti száma Przemysl körülzárásával és Krakó ostromával foglalkozik és fejtegetésében oda konkludál, hogy Przemysl körülzárása az orosz seregek részéről néhány nap múlva meg kell, hogy szűnjék, mert a csapatok stratégiai okból visszavonulni kénytelenek. A pétervári sajtó különben is kezdi agyonmagyarázni a szövetséges német és osztrák-magyar seregek győzelmei következtében beállott helyzetet, a mely a legutóbbi győzelmek után állott elő.

A kárpáti harcok fedezik az orosz visszavonulást.

Budapest. Nagybereznáról jelentik: A Kárpátokban az oroszok csupán galíciai visszavonulásukat fedezik. Veszteségeik óriásiak, hátrálásuk folytonos és a mi helyzetünk naponta javul.

Lembergben lázadást fojtottak el.

Rotterdam. A Nowoje Vremja december 15-iki számában beszámol azokról a kemény intézkedésekről, amelyeket az oroszok Lembergben tettek, ahol valóságos felkelést készítettek elő lengyel legionáriusok a lengyel vöröskereszt ápolóival és orvosaival együtt. Lemberg elfoglalásakor a lengyel légió katonái tömegesen az egyes kórházakba menekültek és ott mint állítólagos sebesültek vagy betegek ápolatták magukat. Az összeesküvők a kaszárnyákat körülvéve házakban gépfegyvereket sőt ágyukat is rejtettek el és a felkelésre izgatott lakosság számára fegyvereket gyűjtöttek össze rejtékhelyeken.

Bécs. A Noviny Widenakie írja: Lembergben a fosztogató kozákokat felakasztják. Sok embert pusztán gyanúra letartóztatnak és elszállítanak. Forradalmi mozgalom terjed az orosz katonák közt, akik közül sokat letartóztatnak. Zsidó hitközsége minden elsőköti katonát után követnek ötven rubelt.

Osszeesküvés a cár ellen.

Bukarest. Egy román nagykereskedő pétervári képviselője szerint Oroszországban a forradalom kitörése napok kérdése. Tízreket tartóztatnak le, mert rájöttek egy összeesküvésre, amely a cár és háboruspártvezérek élete ellen irányult. A behívott népfelkelőknek alig negyedrésze jelentkezik, a legtöbbet erőszakkal állítják elő.

Krisztiania. Pétervári jelentés szerint a cár és cárné leányaikkal rjaseni rövid tartózkodás után Moszkvába érkeztek.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Idősebb Keszy Harmath Sándorné született Csáky Nina december 22-én Marosvásárhelyen 68 éves korában elhunyt. Halálát férje, a Keszy Harmath, Csiky Dániel és Geréb családok gyászolják. Temetése nagy részvét mellett december 24-én történt meg.

A legvitézebb tüzértiszt.

(Emlékezés Bugarin Emil alezrederől — A kasszentmiklósi lovastüzérek hősi harcain.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 26.

Néhány nap előtt megemlékezett az Aradi Közlöny arról a veszteségről, a mely az aradi katonáknak tekintett kasszentmiklósi lovastüzértiszteket érte vitéz parancsnokuk, Bugarin Emil alezredes elvesztésével. A hős alezredes másodszor sebesült meg a háború folyamán és ezuttal oly súlyosan, hogy a gondos ápolás, az avatott kezű operáció sem segített: Bugarin Emil, a kit katonái, feljebbvalói és ismerősei megsirattak, december 22-én Budapesten elhunyt. Azóta már Zágrábban alussza örök álmát a családi sírboltban a kasszentmiklósiak feledhetetlen parancsnoka, a kiről a halálos sebesülését meghalló Peteani vezérőrnagy és Krautwald báró altábornagy úgy nyilatkoztak, hogy a legvitézebb tüzértisztet vesztik el Bugarinban.

Az elhunyt alezredes december 14-én újra kezdett galíciai offenzívánk folyamán a Lisko melletti ütközetben sebesült meg orosz gránáttól. A negyvenhét éves, vitéz tüzértiszt halálát fiatal felesége és bájos kis leánykája gyászolja, de a család fájdalmával fölerő a kasszentmiklósi lovastüzér osztály minden tisztjének, legényének bánata is, mert valamennyien hős vezérüket és atyai parancsnokukat szerették rajongásig az alezredesben.

Olyan helyről, ahol a kasszentmiklósi tüzérek eredménnyel teljes és hősi harcokat jól ismerik, a következő sorokkal egészítik ki és teszik teljessé azt a képet, amelyet kitűnő lovastüzéreinkről és néhai parancsnokukról, a hősi halált halt legvitézebb tüzérüstről az események festenek elénk:

— Augusztus tizennegyediké óta állt harcban az oroszokkal a lovastüzér-osztály és mindenkor oly eredményteljes ütközetek voltak, hogy a hős parancsnok: Bugarin Emil alezredes az első közt volt, akiket a király a háború folyamán a hadiékítményes III. osztályu vaskoronarenddel tüntetett ki az ellenséggel szemben vitéz és eredményteljes magatartásért.

Ütegei célszerű elhelyezésével ellensúlyozta az orosz tűzérő számbeli fölényét, mely legelőször a bucsáci ütközetnél volt észlelhető mikor az osztály egész orosz lovas hadtesttel vette fel a harcot és az orosz hadtestnek oly súlyos veszteséget okozott, hogy napokig megbénította az offenzíváját. Itt történt meg az, hogy az egyik üteg ellenattakozó oserkesz-brigádöt az alezredes megtámadni akarván az egész osztály attakra készen állt, de felsőbb parancs folytán vissza kellett vonulnia. Ekkor golyót kapott karjába az alezredes, de sebével nem törődve egy percre sem hagyta el osztályát.

Ebben az ütközetben nyerte el a tüzkerességet az osztály és dacára a súlyos veszteségnek Bugarin alezredes buzdítására és példájára nemcsak kiálltak minden támadást, hanem eredményesen vissza is verték azokat.

De nemcsak Bucsác, látta a kasszentmiklósi tüzérek vitézséget, hanem Kamenec-Podolszki, Manaszterzsiska, Uherszko Strij, Drohobics, Bucsovicso, Maja, Homonna, Mezőlabor és Lisko azon helyek, melyeknél az osztály fényes győzelmeket aratott az ellenség fölött.

Mindenkor az ütegek célszerű és ügyes felállítása és a legveszélyesebb helyeken való megjelenése és buzdítása voltak azok az érde-

mek, melyeket meghálálni nem lehet az elhalt hős parancsnoknak, akit a rajongásig szeretett tisztikara és legénysége azon forró kívánsággal kísért el a gondolatban utolsó útjára, hogy megadassék neki a tulvilági élet minden öröme és boldogsága, mert jó ember volt, hős volt és gondos atyja sokat szenvedett osztályának!

Az orosz seregek visszavonulási harcai.

(Erlöködés a szövetségesek előrenyomulásának lassításaért. — Nem kezdhet offenzívát a megvert orosz erő.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 26.

Moraht őrnagy az oroszok visszavonulási harcáról a Berliner Tageblattban a következőket írja:

— Mindenekelőtt jelenleg még kétes, hogy az orosz sereg lengyelországi és galíciai frontján a visszavonulási harcok folynak-e, vagy pedig a harcok karaktere annyira megváltozott már, hogy új ütközetekről lehet szó. A Times jelentései még tovább mennek s el akarják hitetni, hogy a pillanatnyi harcokban a siker az oroszokhoz szegődött. Ezzel az angol vélemény — amelyet valószínűleg az orosz vezérkar inspirált, — szemben áll a mi nagyvezérkarunk december 22-iki jelentése, amely szerint a Bzura és Rawka szakaszoknál „sok helyütt már kieroszakoltuk az átkelést”. A Pilica-menti harcok is a december 22-i és 23-i jelentések szerint változatlanok maradtak. De amit Ausztria-Magyarországból jelentenek, az sem mutat arra, mintha harctéri helyzetünk rosszabbodott volna. Lodztól délre, Tomaszów környékén és a Nidánál az orosz támadásokat visszautasítottuk s a Dunajecnél, továbbá a krasno-jaslo-tuchovi vonalon pedig tart a harc.

Abból, hogy Déllengyelországban és Nyugatgaliciában egyes csatatereken az oroszok a támadók, azt következteti a Daily Mail pétervári levelezője, hogy az oroszoknak az a szándékuk, hogy Krakó ellen oly erővel törnek előre, amely megzavarja a szövetséges seregek együttműködését. Azt hiszem, hogy az angol kritikus kissé későn jött erre a gondolatra. Kétségtelen, hogy régebbi orosz támadásnak Krakó ellen többek közt ez is célja volt. Ha akkor sikerült volna nekik erős éket verni a szövetségesek közé, az osztrákokat és magyarokat egyidejűleg Bécs és Budapest felé szorítani (sikeres kárpáti harcokkal) a német keleti sereget pedig a Boroszló-Posen-Thorn vonalra visszaszorítani, akkor elérhették volna az oly forrón áhitott Csehországot. De mind e tervek tönkre mentek. Ami az oroszoknak a Dunajec menti és déllengyelországi mostani előretöréseit illeti, azoknak nem más a céljuk, mint hogy levegőt biztosítsanak a Visztula közepfolyásánál végbemenő visszavonulásnak. Ezek tehát hátréharok, amelyeknek terjedelme, tekintve a harctér kiterjedését, hatalmas lehet, de céljuk, tendenciájuk nem stratégiai offenzíva nyugat felé, hanem taktikai támadás a stratégiai visszavonulás tehermentesítésére.

Hogy épen Déllengyelországban és Nyugatgaliciában lép fel legerősebben az erőszaknak ez a taktikai offenzívájuk, annak meg van a jó oka. Az ok először is a nehéz visszavonulási terep.

— Rawától nyugatra a Visztula mentén, Krakótól husz-huszonöt kilométernyire keletre terül el a nagy kiterjedésű niepelmici erdő, nyugatra a Dunajectől s keletre a Wislokától egy egy hosszú erdőgyűrű. Az utóbbi már csatlakozik ahhoz a nagy erdővidékhez, amely több mint nyolcszáz négyzetkilométer területen a Mielec Rudniki vonaltól északra a Visztula-San háromszög csucsat betölti, amelyet ezelőtt a puszcza sandomierskanak, a sandomierzi vadonnak neveztek. Ez a dünnék, mocsarak, erdők, iszapos tájak labirintusa. Így ír Heitner professzor a lengyelországi csatateréről.

De az osztrák-magyar seregek gruppirozása, amelyet már egyszer zsenálisnak neveztem, arra is kényszeríti az oroszokat, hogy az

északra és északkeletre irányuló előnyomulással szemben erős ellentállást fejtsenek ki még ha az a veszély is fenyegeti őket, hogy az erre a célra kiszemelt csapattestek rájuk nézve el is vesznek. Hogy üríthették volna ki az oroszok rendben nidai hadállásukat, ha az osztrák-magyar front a limanovai több napos győzedelmes ütközet után tovább hőmpolygott volna? Bizonyos, hogy a több száz kilométer hosszú harc vonalon az oroszoknak lehetnek részikereik. Ha tízezrek feláldozásával nem törődnek, akkor sikerülhet nekik az előnyomuló seregeket hosszabb ideig is feltartóztatni. De stratégiai offenzívára egy megvert sereg csak az új rendezés paúzája, az ellenségtől való teljes szétválás s megerősítés után képes. A különválás azonban csak a nagy tömegeknek további visszavonulásával, az új elrendezés csak a Visztula mögött történhetik meg. Hogy azonban Oroszországnak még friss, új csapatai vannak azon a harc vonalon, azt erősen kétkeltem. Ezért a mai harctéri helyzetet a visszavonulási harcok folytatásának inkább, mint új harcoknak lehet nevezni.

Kitchener

a státuskvó alapján békét kínál

(Angol támadás Cuxhaven ellen. — Visszaűzött hidroplánok. — A flandriai harctér eseményei. — A balkáni és török harcterek.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Berlin—Konstantinápoly, dec. 26.

Berlin, december 26. December 25-én délelőtt kisebb angol haderő benyomult német öbölbe. Hydroplánok, melyeket magával hozott, folyó torkolata ellen haladtak. E közben az ott horgonyzó hajókra, valamint egy Cuxhaven közelében levő gáztartályra bombát dobtak, a nélkül, hogy találtak és kárt tettek volna. Tűz alá vétetvén, a hidroplánok nyugati irányban visszavonultak. A mi léghajóink és repülőgépeink felderítő szolgálatot végeztek angol haderő ellen és bomákkal két angol torpedóuzót és egy kísérő gőzöst eltaláltak. Észlelhető volt, hogy utóbbin a bomba gyújtott. Beálló köd a további harcoknak gátat vetett. Behncke a tengerészeti vezérkar főnöke.

(Az angol flotta támadása kétségtelenül a Hartlepool—Scarborough elleni bombázásra akart válasz lenni. A támadás ugylátszik az Elba torkolata ellen irányult, de az angol hadihajók nem merték megközelíteni a partokat az erős parti ítegek lövegeitől tartva, hanem csupán hidroplánok segítségével igyekeztek kárt okozni.)

Karácsonykor temettek az angolok.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszíntérről: Nieuportnál franciáknak és angoloknak december 24-ről 25-re virradó éjjelen ellenünk intézett támadásait visszavertük.

Festoubertnél indusokkal és angolokkal vívott harcaink eredményét csak ma tekinthetjük át. Tizenkilenc tiszt és 819 színes és angol katona, tizenegy gépfegyver, 12 aknavető, fényszórók, és egyéb hadianyagok kerültek kezünkbe. Harcteren ellenségnek több mint háromezer halottja maradt. Angolok halottak eltemetésére fegyverszünetet kértek, a mit megadtuk. A mi veszteségeink aránylag csekélyek.

Libons körül, Amienstől keletre és Tracyváltól délkeletre Compiègnétől északkeletre vívott kisebb ütközetekben mintegy 200 embert elfogtunk.

Vogézekben Diedolshausentől délre és Felsőelszászban Sonnenheimtől nyugatra, valamint Altkirchtől délnyugatra tegnap kisebb harcok voltak. Helyzet ott változatlan maradt.

December 20-án délután egy francia pilóta Inor fatúra kilenc bombát dobott, noha ott csak hadikórházak vannak, melyek mint ilye-

nek, pilóták részére is egészen világosan felismerhetőkké vannak téve. Említésre méltó kár nem történt. Válaszul e tette, valamint Freiburg városra történt újabb bombavetése, mely nyílt város és hadműveletek területén kívül fekszik, ma reggel nancy-i hadállások körzetében néhány helysége dobunk közepkaliberű bombákat. Legfőbb hadvezetőség. (Sajtóosztály.)

Kitchener békeajánlata.

Kopenhága. Kitchener lord hadügy-miniszter Glasgowban nyilvános gyűlésen beszédet mondott, amelyben így nyilatkozott:

Ellenteleink belátásától függ a háboru gyors vége. Ma megvan bennünk a békehajlam a státusquo alapján. Szaporodó áldozatokkal azonban nem nyugszunk meg addig, amíg el nem mondhatjuk: „Finis Germanie.”

Páris. Sembat volt szocialista miniszter azt írja, hogy a tisztességes béke többet ér, mint olyan győzelem, melyet japán segítséggel érnek el.

Török győzelmek.

Konstantinápoly december 26. Főhadiszállás következőket jelenti hivatalosan: Kaukázusi harctéren Otty és Id között csapataink döntő győzelmet arattak. Harc újabb sikerekkel még tart. Eddig bat ágyut, tömegtelen löszert és hadianyagot zsákmányoltunk és több mint ezer oroszot logtunk el, köztük egy ezredet.

Egy angol cirkáló tegnap kísérletet tett arra, hogy Akababa behatolni, de ágyúink tüze visszavonulásra kényszerítette, a nélkül, hogy valami kárt okozott volna.

Konstantinápoly, december 26. A főhadiszállás a következő kommunikét teszi közzé: A tegnapi kommuniké kiegészítéséről a kaukázusi hadseregtől a következő táviratot kaptuk:

Csapataink az ellenséget a határon túlra vetették vissza. Főhadiseregünk offenzívája folytán az oroszok elhagyják Akabát, Kallenberget és Ardestnél elfoglalt állásaikat és rendetlenül menekülnek. A török hadseregnek ez az akciója méltó válasz az oroszoknak december tizenhetedikén és huszadikán kiadott kommunikéjére, amelyek azt mondják, hogy a török hadsereg erkölcsi eráje megtört és az oroszok hatalmas támadás után a törököket legyőzték, miközben nagy veszteségeket okoztak nekik. (Sajtóosztály.)

Japán a háboru ellen.

Tokio: A Japán képviselőház kétszázötvenhárom szavazattal száznegyvennyolc ellenében elvetette a véderőfejlesztési javaslatot, a mivel a háboru ellen foglalt állást. A parlamentet feloszlatták.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: d. u. Gül baba, este: Lőcsei fehérasszony, daljáték. Ujdonság.

Hétfő: Lőcsei fehérasszony.

Kedd: Éva.

Szerda: Édes otthon.

Csütörtök: Moztündér. (Kino Königin.) Itt először.

Péntek: délután Lengyelvér. este: Moztündér.

Szombat: Moztündér.

* Moztündér. Kino Königin elnevezéssel bejárta az egész világot a legfőbb bemászóbb zenéjű és kellemes szízséjű operett. Budapesten jelenleg a bécsi Carlszínház tagjai játsszák óriási sikerrel. A Kino Königin nálunk először csütörtökön kerül színre. — Édes otthon Aradon a legkedveltebb vigjáték, mely minden időnyben színre kerül egyszer, a főbb szerepekben Kápolnay, Heppesné, Kiss Mariska, Pataky, Szendrey, Várnay, Dolly, Győző, Kisz Miklós.

H I R E K. LEGÜJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)

Moszkv. a Miklós cár tegnap a harc-
terre ment.

Konstantinápoly. Török kamarák törvény-
javaslatot nyújtottak be arra vonatkozóan, hogy
hadizenetet jövőben csak a parlament hozzájá-
rulásával lehessen küldeni.

Kopenhága. A Politiken értesülése
szerint az olasz király értekezletre hív-
ja össze a balkáni államfőket, hogy a
semlegesség kérdésében végleges meg-
egyezésre jussanak.

Valona. Olasz matrózok partraszálltak és
a várost megszállták, mert a kikötőben hor-
gonyzó olasz hadihajókra anarchiáról érkezett
jelentés.

Rotterdam. A Times szerint több ezer
angol nő hadiszolgálatra jelentkezett. Kétezer
arisztokrata hölgy van a jelentkezők között.

Konstantinápoly. A chazai mohamarai
seiket Anglia hívét, mivel a szent háború ellen
állást foglalt, alattvalói palotájában megölték.

Róma. A stefani ügynökség jelenti Dura-
zóból: Albánia belsejében komoly a helyzet.
Essad pasa Krójába utazott a haderőkhöz.

— **Az Aradi Közlöny legközelebbi
száma kedden, december 29-én korán
reggel a rendes terjedelemben kerül ol-
vasóink elé.**

— **Orosz ágyuk és gépfegyverek
Aradon.** Győzelmi jelvények, gigan-
tikus küzdelmünknek trofeumai ér-
keznek Aradra. Hatalmas ellensé-
güinktől zsákmányolt ágyukat és gép-
fegyvereket küld a hadvezetőség
Aradra. Varjassy Lajos polgármester
holnap kapja meg az értesítést hiva-
talos formában is az örömdíjat ese-
ményről, amelyet nem hivatalos for-
mában már tudomására adtak illeté-
kes helyről. Temesvárra és Szegedre
is jut a győzelmi jelvényekből, me-
lyeket a legközelebbi napokban indi-
tanak utjukra, hogy hirdessék a ma-
gyar városok polgárságának hadse-
regünk hősi tettét, katonáink ellen-
állhatatlan erejét.

— **Aradi népfelkelő hőstette.** A Belgrád
alatti harcokban, mint azt már egy ízben meg-
írtuk, az aradi népfelkelők vitézül megállták
helyüket. A szerb tuleróval szembe helyezke-
dett kisebb csapatnak ez volt a véres tűzké-
reszsége. Valamennyiről az elismerés leghez-
gőbb hangján emlékeznek meg tisztjeik, de
különösen sok dicsőet jut ki Varga D. Dani-
nak. Elete kockáztatásával az ellenség legsü-
rűbb srapel esőjében vállalkozott arra, hogy a
csapatoteste pénztárát megmentse, amely már-már
az ellenség kezébe került. A súlyos vaskazet-
tát a fején vitte ki a tűzvonalból s az ellenség
oéiba vette és egy srapel el is döntötte a
tarhe alatt amugy is roskadozó hős népfelkelőt.
De talpra ugrott és mit sem törődve a körü-
löt lecsapó lövegekkel, biztos helyre juttatta
az óriási vagyont tartalmazó pénztárt. Vargát
királyi kitüntetésre terjesztette fel parancs-
noksága.

— **Aradiak a Szávaparton.** Megírta az
Aradi Közlöny, hogy közvetlenül a szerbiai
visszavonulás előtt Aradról katonák indultak el
a déli sereghez. Közöltük egyik hadnagyunknak
levelét, amelyben megírta, hogy Valjevóba
rendelték őket. A katonák el is indultak a fe-
neketlen mélységű szerbiai utakon s már kö-
zel voltak a célhoz, amikor a visszavonulást
érendelték. Azóta a csapatról semmi hír sem
jött, míg végre ma nagy megnyugtatóan egy
aradi iparos levelezőlapot kapott a csapatot ve-
zező hadnagytól. A levelezőlap pár szóval is-
merteti a történeteket, tudatja, hogy az aradiak-
ban nem esett kár, T. Kálmán volt bankigazgató,
S. Neuman gyári hivatalnok, K. Zoltán dr.
ügyvéd és J. Makó kereskedő hadnagyok jól

érik magukat. Jelenleg az aradi csapat egy
szerémségi faluban van.

— **Honvédtüzérek köszönete** egy aradi
urileánynak. Azok között, akik szeretettel és
szorgalommal gondoskodtak a haretéren levő
vitéz katonák megvédéséről a téli hideg ellen,
volt Kálmán Erzsike is, Kálmán Ferenc aradi
királyi járásbíró leánya. A fiatal urileány az
elkészült hősapkákat és kötött ruhadarabokat
a honvédelmi miniszteriumba küldte el, ahon-
nan az oda érkező tömérdek meleg holmit el-
osztották az egyes csapatokhoz. Kálmán Er-
zsike kezimunkái így Érsekújvárra a... hon-
védtüzérezredhez jutottak el és ott találták meg
a hősapkába rejtett levélkét is, amelyben a fia-
tal leány naiv kedvességgel kéri: írják meg,
hogy hová jutott el a küldemény. A derék tü-
zérek siettek eleget tenni a kérésnek és kará-
csonyra Kálmán Erzsike tábori levelezőlapot
kapott ezzel a szöveggel:

— Kedves kisasszony! A kegyed által kö-
tött hősapkában talált levélkét megőriztük. A
sapkát büszkén hordja egyik bajtársunk. Fo-
gadja k. kisasszony a honleányi kötelesség tel-
jesítésért hazafiúi köszönetünket. A m. k. ...
honvédtüzérezred harcába induló katonái. Gál
F. Bajnok, Steyskal tüzemester, Pollák tüzmes-
ter. — Esembe jutott a küldője: Bisztriczky
tüzemester.

— **Rögtönítelő bíróság a szebeni had-
test területén.** Háboruban vagyunk s ezért
senkit sem lephet meg, ha a felsőbb katonai
körök szigorú rendszabályok életbeléptetésével
akadályozzák meg az ilyenkor súlyosabb be-
számitás alá eső fejelemsértéseket. Az erdélyi
hadtest területén különösebb intézkedésekre
nem volt eddig szükség, noha ellenségeink a
háború elején kárörvendve lesték a nemzetisé-
gek rendbontását. Annak az intézkedésnek,
amelyet e hó 20-án léptetett életbe a nagysze-
beni hadtestparancsnokság, háttérben szintén
nem kell különösebb okokat keresni. Egysze-
rűen arról van szó, hogy a katonai fegyelem
követelte meg az intézkedést. A katonai rö-
gtönítelő bíróság életbeléptetéséről különben Be-
tegh Miklós, a hadtest parancsnoksága mellé
beosztott kormánybiztos táviratilag értesítette
Haller Gusztáv dr. polgármestert és felhívta
az intézkedés minél szélesebb körű publikálá-
sára. A polgármester utasítására aztán a ko-
lozsvári rendőrfőkapitány tegnap délután a kö-
vetkező hirdetményt bocsátotta ki:

Felőbb hatósági rendelkezés folytán ezen-
nel közhírré teszem, hogy a legénység létszá-
mához tartozó katonák felsőbb katonai parancs-
nokságuk engedélye nélkül magánosoknál nem
tartózkodhatnak. Felhívom ezért a város kö-
zönségét, hogy amennyiben ily esetről értesül,
hogy legénységi személy magánosoknál tar-
tózkodik, azt a rendőrfőkapitánysághoz, illetve
a legközelebbi katonai parancsnoksághoz je-
lentse. A magánosoknál tartózkodó és a le-
génységi létszámból tartozó katonai személye-
ket pedig saját hatáskörében is figyelmeztesse
a közönség, hogy a rendelkezés megszegésétől
tartózkodjanak, mivel a tettükért katonai szö-
kevényeknek tekintetnek s a f. hó 20-án életbe
léptetett rögtönítelő bíróság elé állíttatnak s
agyon fognak lövetni.

A rögtönítelő bíróság életbeléptetését a
kolozsvári kaszárnyákban már megelőzőleg ki-
hirdették.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Aradi Patrón-
ázs Egyesület által fentartott menhelyben elhe-
lyezett fiatalemberek karácsonyfájára Pollák József,
Keppich Zsigmond, Kerpel Izó, Éles Ármán, Fe-
jér Gyula, Färber Lajos, Róth Testvérek, Réthy
Viktor, Steiner Sándor, Geller I. Weinberger Fe-
renc, Aradi polgári takarékpénztár, Aradi Köz-
gazdasági bank, Kálmár József, Weisz Mór és
fiai, Aradmegyei takarékpénztár, Hungária általá-
nos biztosító társaság, Winternitz Jenő, Duna
biztosító társaság, Aradi Általános takarékpénztár,
Ernyei Irén, Ehrenfeld J., Aradi fűrészgár rész-
vénytársaság, Schwarcz Zsigmond és fiai, N. N.,
Hehe—Földes gyógytár, Brunner Lajos, D. F.,
Szabó Albert, Adler Andor, N. N., N. N., N. N.,
St. . . Vertáné, Zurek Károly, Czukor Aranka,
dr. Nagy Sándorné pénzügyadományt, cukrokat, játé-
kokat, az Aradi köszön és kokszt forgalmi vállalat
pedig a menhely részére 500 kg. kocka szénét
adományoztak. A nagybecsű adományokért ezúton
mond köszönetet az Aradi Patrónázs Egyesület
növében Urbán Iván báró elnök, Keller Lajos
főtitkár.

— **A XII^a parancsnoka.** A francia zász-
lós hajót megtámadó „XII^a” tengeralattjárónk
parancsnoka Lerch Egon Alfréd hajóhadnagy
trieszi születésű, huszonnyolc esztendő fiatal
tisztije tengerészettünknek. Apja Lerch Richard
sorhajókapitány volt. Lerch Egon Günsben vé-
gezte a katonai alreáliskolát, azután a fiumei
tengerészeti akadémia növendéke lett és tíz év
előtt mint másodosztályú kadét lépett hadi-
tengerészettünk tisztikarába. Két évvel később
első osztályú tengerészkadét lett és a múlt év-
ben nevezték ki sorhajóhadnaggyá. Kitűnő
szolgálatiért ismételtén kitüntették Lerch
Egont és 1911-ben a katonai érdeméremet,
1912-ben pedig a török Medsidje-rend ötödik
osztályát és a tengerészeti szolgálatokért járó
olasz ezüst érmét kapta meg. Bajtársai köré-
ben Lerch Egont mindig kiváló, pompás tiszt-
nek tartották. Nyulánk, szőke, kékszemű, nagy
testi erejű, fiatal férfi a sorhajóhadnagy, aki
bátran állhatna modellt egy viking-hajós szob-
rához. Vidám és elszánt tengerész, aki mindig
örömmel vállalkozott valami veszélyes feladat
elvégzésére. Nagy szakképzettsége tette őt hi-
vatottá arra, hogy egyik tengeralattjárónk pa-
rancsnoka legyen. Bajtársai biztosra vették,
hogy Lerch — ha alkalma lesz rá — valami
vakmerőt, hősiest fog véghez vinni tenger-
alattjárójával és ebben nem is csalatkoztak: a
kis „XII^a” parancsnoka ezerszer erősebb ellen-
séget: tizenhat hajóból álló flottát támadott
meg higgadt bátorsággal és sikeres elszánt-
sággal.

— **Bevonultaknak nem kell házbért fi-
zetni.** A moratoriumos rendeletet talán a legjob-
ban azok áldják — akik ez előtt sem fizettek.
Hát hogyne, nem sokkal kényelmesebb-e a mora-
toriumos rendeletre hivatkozni, mint kellemetlen
és nehezen lerásható inasfiúknak folyton ismétél-
getni: „jöjjön jövő elsején, jöjjön jövő elsején.” A
legszemélyesebben azonban egyik kollégánk tudta a
maga javára magyarázni a moratoriumos rende-
letet. A mikor a háború kitört, háziura, a kinél al-
bérletben lakott hónapos szobában, bevonult kato-
nának. A tehetséges fiatalember e perctől kezdve
beszüntette a házbérfizetést. A boldogtalan házi-
gazda a napokban azonban erőlyeskedni kezdett
s minden áron pénzt akarta látni. A lakó fagyos-
san válaszolt:

— Ön nem követelheti tőlem a házbért!
— A katonák — házigazda majd sóbálvá-
nyá változott csodálkozásában, azonban a kollega
folytatta:

— Ön ugy-e bevonult?
— Igen, de mi köze ennek a mi ügyünkhöz?
— Annyi felelte a fiatalember elővéve zse-
béből a moratoriumról szóló törvény mindig kéznél
lévő példányát — hogy ép ez alapon nem köve-
telheti a házbért. A moratorium rendelkezése sze-
rint — bevonultaknak nem kell házbért fi-
zetni.

— **Mairovitz Mór temetése.** Tegnap dél-
előtt tizenegy órakor temették el óriási részvét
mellett Máriaradnán Mairovitz Mór nagykeres-
kedőt, a Mairovitz Mór és fiai nagykereskedő
cég általánosan becsült és szeretett főnökét. A
temetésen (ugyszólván az egész megye közö-
nsége megjelent, Aradról különvonat vitte ki az
elhunyt barátait és tisztelőit. A gyászháznál
Vágvölgyi Lajos dr. aradi és Strauszmann
Lipót lippai főrabbi tartottak magasan szár-
nyaló gyászbeszédet, majd Kohn aradi fő-
kántor vezetésével az aradi izraelita templom
énekara adott elő gyászdalokat. A gyászszer-
tartás befejezte után a közönség a halottas ko-
csit a lippai temetőbe kísérte, ahol az elhunyt-
at a családi sírkertben helyezték örök nyuga-
lomra. A koszorúmegváltás címen befolyt to-
kintélyes összegekből Lippán az elhunyt ne-
vére jótékonycélu alapítványt létesítettek.

— **Aradi katonák kabaréja.** A Gyulára
bevonult aradi honvéd legénység Schröder
Dénés főhadnagy kezdeményezésére a kará-
csony estét bajtársias együttélésbe ünnepelték.
A főhadnagy kérésére az egyik gyulai mozi
átengedte a helyiségét kabaré tartására, amely-
nek változatos műsorát csupa aradi honvéd
játsozta végig a színházat egészen megtöltött
és a kitűnő előadáson nagyszerűen szórakozó
közönség előtt. Előadás után a tisztikar meg-
vendégelte a legénységet.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.